

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

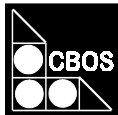
BS/73/2004

OPINIA SPOŁECZNA NA TEMAT ZAWODÓW ZAUFANIA PUBLICZNEGO

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, KWIECIEŃ 2004

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

OPINIA SPOŁECZNA NA TEMAT ZAWODÓW ZAUFANIA PUBLICZNEGO

- ◆ Pojęcie „zawód zaufania publicznego” kojarzy się Polakom przede wszystkim z zawodem wymagającym od wykonujących go osób specjalnych standardów etycznych, moralnych oraz wysokiej jakości usług. Obowiązkowa przynależność do korporacji zawodowej nie jest natomiast - w opinii publicznej - immanentną cechą tego typu zawodów.
- ◆ Wyniki badania wskazują, iż ankietowani są skłonni zaliczać różnorodne profesje do kategorii zawodów zaufania publicznego. Należy to odczytywać raczej jako postulat, aby jak najszersze grono zawodów obowiązywały wysokie standardy etyczne, niż jako propozycję przyznania tym zawodom szczególnych uregulowań prawnych.
- ◆ Opinia publiczna przychyliła się do postulatu ograniczenia kompetencji samorządów zawodowych i możliwie jak najszerszego nadzorowania ich działalności przez organy administracji rządowej.
- ◆ W społeczeństwie przeważają opinie o konieczności ograniczenia uprawnień samorządów w kwestii określania zasad deontologii zawodowej (na rzecz niezależnych komitetów etycznych), przygotowania kandydatów do wykonywania zawodu zaufania publicznego, decydowania o dopuszczeniu do jego wykonywania oraz kontroli i oceny sposobu jego wykonywania.

Różne środowiska zawodowe przedkładają kolejne inicjatywy ustawodawcze zmierzające do prawnego uznania danego zawodu za zawód zaufania publicznego, a w konsekwencji - powołania samorządu tego zawodu. W związku z planem ustawowego uporządkowania kwestii ustanawiania i wykonywania zawodów zaufania publicznego Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej zleciło Centrum Badania Opinii Społecznej realizację badania „Opinia społeczna na temat zawodów zaufania publicznego”, którego wyniki przedstawia niniejszy raport¹.

SPONTANICZNE SKOJARZENIA Z OKREŚLENIEM „ZAWÓD ZAUFANIA PUBLICZNEGO”

Odpowiadając na pytanie o skojarzenia wiążące się z określeniem „zawód zaufania publicznego” połowa badanych wymieniała różne pozytywne cechy charakteryzujące taki zawód. Sporadycznie (3%) pojawiały się natomiast cechy negatywne. Ponad jedna czwarta ankietowanych (28%) w odpowiedzi na to pytanie podawała nazwy różnych konkretnych zawodów.

Wśród pozytywnych opisowych charakterystyk zawodów zaufania publicznego najczęściej (25%) pojawiały się wypowiedzi dotyczące moralności, etyki zawodowej, które powinny cechować osoby wykonujące takie zawody. Niemal równie często (23%) mówiono także, iż są to zawody wymagające pełnego zaufania społecznego, wiążące się z potrzebą zagwarantowania poczucia bezpieczeństwa ludziom korzystającym z usług świadczonych przez osoby pracujące w tych zawodach. Najczęściej w tym kontekście wymieniano zawód lekarza (11%).

¹ Badanie „OPINIA SPOŁECZNA NA TEMAT ZAWODÓW ZAUFANIA PUBLICZNEGO” zostało zrealizowane przez CBOS na zlecenie Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w dniach 20-23 lutego 2004 roku. Przeprowadzono je metodą kwestionariuszowych wywiadów bezpośrednich na reprezentatywnej losowej imiennej próbie dorosłych Polaków. Liczebność próby zrealizowanej (netto) wyniosła N=980.

Najczęstsze skojarzenia z określeniem ZAWÓD ZAUFANIA PUBLICZNEGO

Pytanie otwarte - odpowiedzi spontaniczne

Wymieniane konkretne zawody, funkcje, grupy, w tym m.in.:	28%
• lekarz	11%
• sędzia	4%
• policjant	4%
• polityk	4%
• nauczyciel	3%
• prawnik	3%
• pełniący służbę publiczną, sprawujący urząd publiczny	2%
• rząd, minister	2%
• adwokat	2%
• rzecznik praw obywatelskich, rzecznik praw dziecka	1%
• ksiądz, kler, zakonnik	1%
• samorządowcy, radny, sołtys, burmistrz, wójt	1%
• prezydent	1%
• ludzie na wyższych stanowiskach, władza	1%
• ludzie związani z bezpieczeństwem państwa, służby mundurowe	1%
• dziennikarz	1%
• urzędnik	1%
• wojskowy	1%
• murarz	1%
• poseł, senator	1%
• prokurator	1%
Charakterystyka opisowa - cechy pozytywne, w tym m.in.:	50%
• standardy moralne, etyka zawodowa	25%
• zaufanie społeczne, poczucie bezpieczeństwa	23%
• bezpośrednio służy ludziom, działa w interesie społeczeństwa	5%
• wysokie kwalifikacje, kompetencje merytoryczne, profesjonalizm	4%
• odpowiedzialność	4%
• można mu powierzyć swoje problemy i uzyskać pomoc	3%
• dochowuje tajemnicy zawodowej	3%
• sprawiedliwość, bezstronność, równe traktowanie obywateli	2%
• prestiż, autorytet społeczny	2%
• wysoka kultura, uprzejmość, szacunek do ludzi	2%
• wpływa na życie społeczne, decyduje o losach ludzi	1%
• apolityczność, nie jest uwikłany w polityczne zależności	1%
• niezawisłość i niezależność postępowania	1%
Charakterystyka opisowa - negatywne cechy	3%
Z niczym, nie wiem, nie potrafię wyjaśnić	25%

**SPOLECZNA CHARAKTERYSTYKA ZAWODU ZAUFANIA PUBLICZNEGO
- POZIOM AKCEPTACJI RÓŻNYCH OPINII**

W celu zrekonstruowania rozumienia przez społeczeństwo pojęcia „zawód zaufania publicznego” ankietowanym przedstawiono siedem stwierdzeń zawierających charakterystyczne cechy takich zawodów, obejmujące zarówno elementy prawnej ich definicji, jak i dziedziczenie profesji częste w przypadku niektórych zawodów z tej grupy.

W powszechnym przekonaniu, warunkiem uznania jakiegoś zawodu za zawód zaufania publicznego jest to, aby osoby wykonujące go cechowała nienaganna postawa moralna i etyczna oraz świadczenie usług wysokiej jakości.

Ze zdecydowanym poparciem badanych spotkały się także opinie, że zawód ten powinien być istotny dla ogółu społeczeństwa, a osoby wykonujące go powinna obowiązywać tajemnica zawodowa. Większość ankietowanych zaakceptowała też stwierdzenie, że między klientem a osobą wykonującą dany zawód powinna istnieć szczególna więź zaufania.

Pogląd, że osoby wykonujące zawód zaufania publicznego powinny obowiązkowo należeć do samorządu zawodowego, podzielił badaną populację, choć nieco więcej osób odrzuca go (41%), niż akceptuje (36%).

Większość badanych nie zgodziła się natomiast z opinią, iż aby uznać jakiś zawód za zawód zaufania publicznego, osoby wykonujące go powinny pochodzić z rodzin o tradycjach w tym zawodzie.

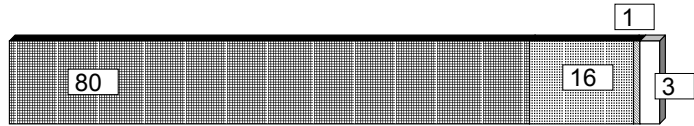
Opinie w omawianych kwestiach są dość zbieżne we wszystkich grupach społeczno-demograficznych, jednak w niektórych przypadkach można zauważyć ich związek z poziomem wykształcenia respondentów (zob. tabele aneksowe). Wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia znacząco wzrasta odsetek osób zdecydowanie popierających opinię, iż osoby wykonujące zawód zaufania publicznego powinny cechować się nienaganną postawą moralną i etyczną. Badani ze średnim lub wyższym wykształceniem częściej niż pozostali wiążą też wykonywanie tego rodzaju profesji z obowiązkową tajemnicą zawodową oraz kładą nacisk na to, że status ten powinien przysługiwać zawodom istotnym dla ogółu społeczeństwa.

RYS. 1. CZYM, PANA(I) ZDANIEM, POWINIEN SIĘ CHARAKTERYZOWAĆ ZAWÓD ZAUFANIA PUBLICZNEGO?

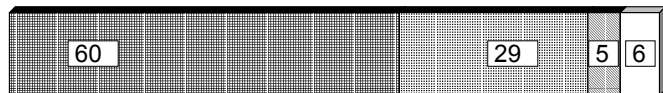
CZY ABY UZNAĆ JAKIŚ ZAWÓD ZA ZAWÓD ZAUFANIA PUBLICZNEGO, TO:

(%)

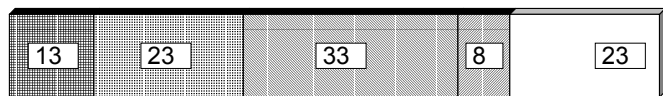
osoby wykonujące ten zawód powinny się cechować nienaganną postawą moralną i etyczną

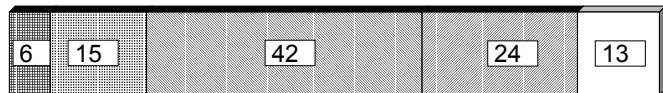
między klientem a osobą wykonującą dany zawód powinna istnieć szczególna więź zaufania

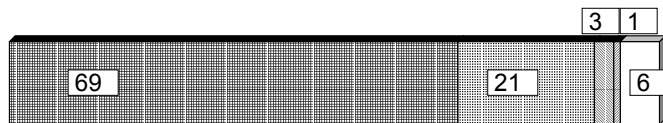
osoby wykonujące ten zawód powinny obowiązkowo należeć do samorządu zawodowego

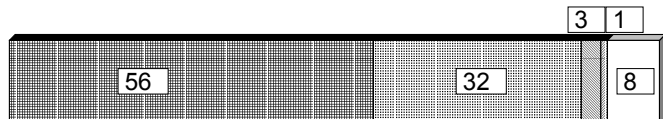
osoby wykonujące ten zawód powinny pochodzić z rodzin o tradycjach w tym zawodzie

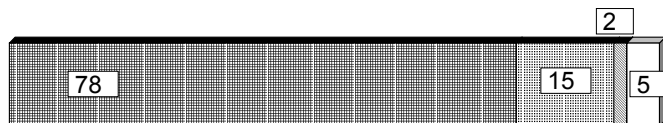
osoby wykonujące ten zawód powinny obowiązywać tajemnica zawodowa

zawód ten powinien być istotny dla ogółu społeczeństwa

osoby wykonujące ten zawód powinny świadczyć usługi wysokiej jakości

■ Zdecydowanie tak ■ Raczej nie □ Trudno powiedzieć
■ Raczej tak ■ Zdecydowanie nie

Wśród badanych legitymujących się wyższym wykształceniem jest najwięcej przeciwników wiązania statusu zawodu zaufania publicznego z obowiązkową przynależnością do samorządu zawodowego. Co ciekawe natomiast, osoby o niskim poziomie

wykształcenia (z wykształceniem podstawowym lub zasadniczym zawodowym) najczęściej akceptują opinię, iż warunkiem uznania jakiegoś zawodu za zawód zaufania publicznego jest to, aby osoby wykonujące go pochodziły z rodzin o tradycjach w tym zawodzie.

Respondenci zapytani, czy zawód zaufania publicznego powinien się charakteryzować jeszcze jakimiś innymi cechami, nieuwzględnionymi w pytaniu, wymieniali spontanicznie takie cechy, jak: odpowiednie przygotowanie zawodowe: wykształcenie, kwalifikacje (7%); autorytet społeczny, zaufanie społeczne, dobra opinia (6%); prospołeczna motywacja i działanie (6%); pozytywne nastawienie do klienta: otwartość, szacunek (4%); umiejętności interpersonalne: komunikatywność (2%); skuteczność działania: zdolności kierownicze, konsekwencja (1%); walory intelektualne: inteligencja, bystrość (1%); obiektywizm, bezstronność, niezależność (1%); dostępność usług dla ogółu (1%); wysoka kultura osobista, uprzejmość (1%); doświadczenie, duża praktyka (1%); religijność, bycie wierzącym (1%); odpowiedni wygląd: atrakcyjność, dbałość o wygląd (1%); równe traktowanie ludzi, klientów (1%); apolityczność, bezpartyjność (1%); powołanie, zaangażowanie w pracę (1%). Tego rodzaju dodatkowe cechy wymieniło ogółem 28% badanych.

Zarówno te odpowiedzi respondentów, jak i wcześniej omawiany poziom akceptacji poszczególnych charakterystyk dowodzą jednoznacznie, iż pojęcie „zawód zaufania publicznego” w opinii społeczeństwa kojarzy się przede wszystkim z zawodem wymagającym od wykonujących go osób specjalnych standardów etycznych, moralnych oraz wysokiej jakości usług. Natomiast obowiązkowa przynależność do korporacji zawodowej nie jest - w opinii publicznej - immanentną cechą tego typu zawodów.

OPINIA PUBLICZNA O PRZYŚLUGIWANIU STATUSU ZAWODU ZAUFANIA PUBLICZNEGO POSZCZEGÓLNYM ZAWODOM

Respondentom przedstawiono definicję zawodu zaufania publicznego oraz listę dwudziestu sześciu zawodów posiadających status takiego zawodu lub ubiegających się o to i poproszono ich o wyrażenie opinii, czy zawodom tym powinien taki status przysługiwać.

Definicja przedstawiona respondentom wynika z polskiej tradycji oraz prawodawstwa w tym zakresie. Jej treść jest następująca:

Zawód zaufania publicznego to zawód, który jest istotny dla ogółu społeczeństwa i charakteryzuje się:

- *szczególną więzią zaufania między klientem a osobą wykonującą dany zawód;*
- *obowiązkową tajemnicą zawodową;*
- *nienaganną postawą moralną i etyczną osób wykonujących taki zawód;*
- *wysokim poziomem jakości świadczonych usług;*
- *zorganizowaniem się osób wykonujących ten zawód w obowiązkowym samorządzie zawodowym.*

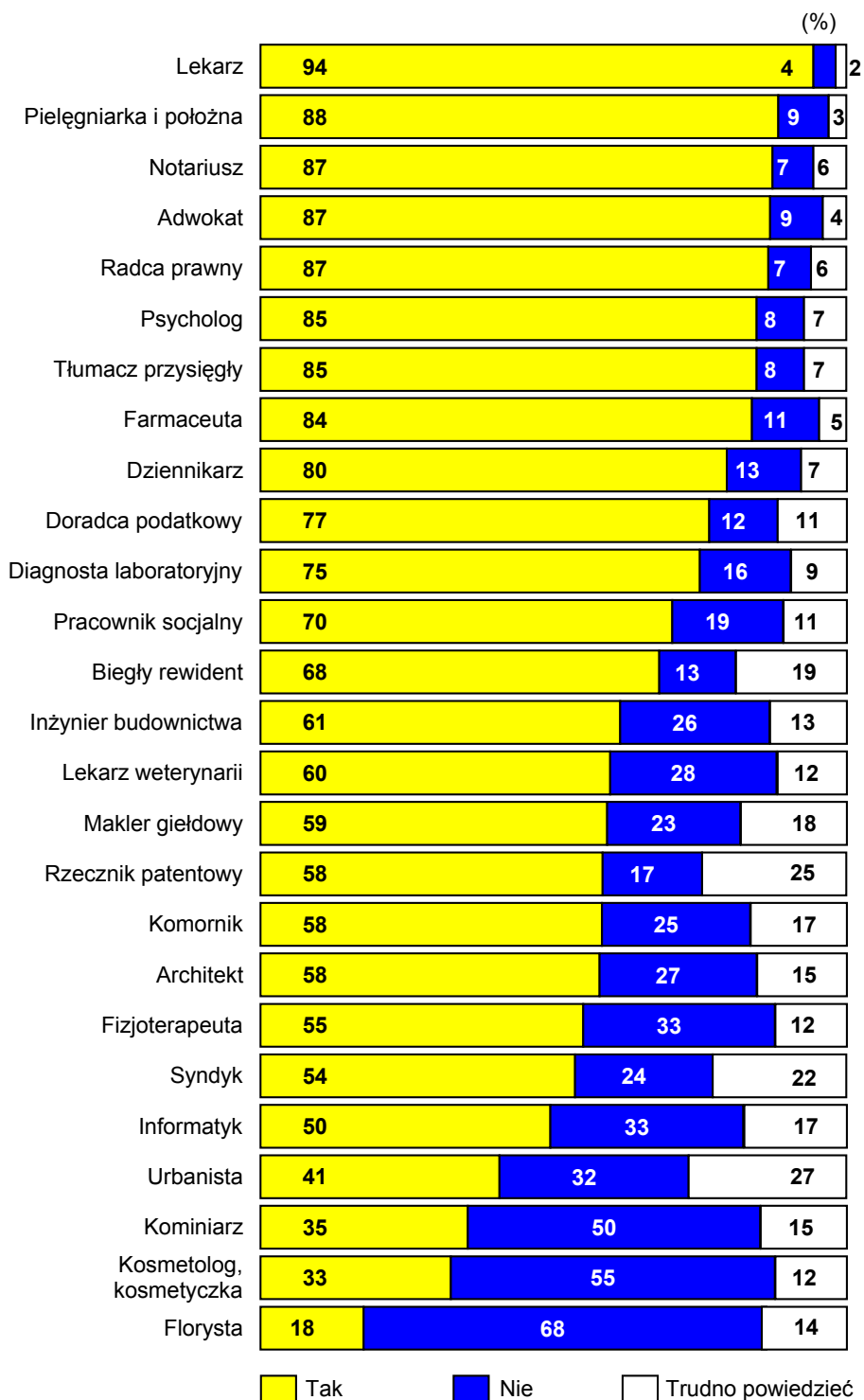
Respondenci niemal powszechnie są za przyznaniem statusu zawodu zaufania publicznego zawodom medycznym, takim jak: lekarz (94%), pielęgniarka i położna (88%), oraz prawniczym, takim jak: notariusz (87%), adwokat (87%), radca prawny (87%).

Zdecydowana większość badanych za zawód zaufania publicznego uznaje psychologa (85%), tłumacza przysięgłego (85%), farmaceutę (84%), dziennikarza (80%), doradcę podatkowego (77%) i diagnostę laboratoryjnego (75%).

Większość ankietowanych do zawodów takich skłonna jest także zaliczać pracownika socjalnego (70%), biegłego rewidenta (68%), inżyniera budownictwa (61%), lekarza weterynarii (60%), maklera giełdowego (59%), rzecznika patentowego (58%), komornika (58%), architekta (58%), fizjoterapeutę (55%) i syndyka (54%).

Mniej osób sądzi, że status zawodu zaufania publicznego powinien przysługiwać informatykom (50%) i urbanistom (41%).

RYS. 2. KTÓRYM Z WYMIENIONYCH ZAWODÓW POWINIEN, PANA(I) ZDANIEM, PRZYSŁUGIWAĆ STATUS ZAWODU ZAUFANIA PUBLICZNEGO, A KTÓRYM NIE?

Większość badanych uważa, iż status zawodu zaufania publicznego nie powinien przysługiwać florystom (68%) i kosmetologom (55%). Również przyznanie kominiarzom statusu zawodu zaufania publicznego częściej jest przez opinię publiczną odrzucane (50%) niż akceptowane (35%).

Zróznicowanie opinii społecznej w kwestii przysługiwania statusu zawodu zaufania publicznego poszczególnym profesjom nie jest duże, warto jednak zauważyć pewne prawidłowości. Największa zgodność opinii występuje w odniesieniu do przyznania lekarzom statusu zawodu zaufania publicznego. Małe zróznicowanie opinii w różnych grupach badanych występuje też w przypadku zawodu psychologa, farmaceuty i dziennikarza.

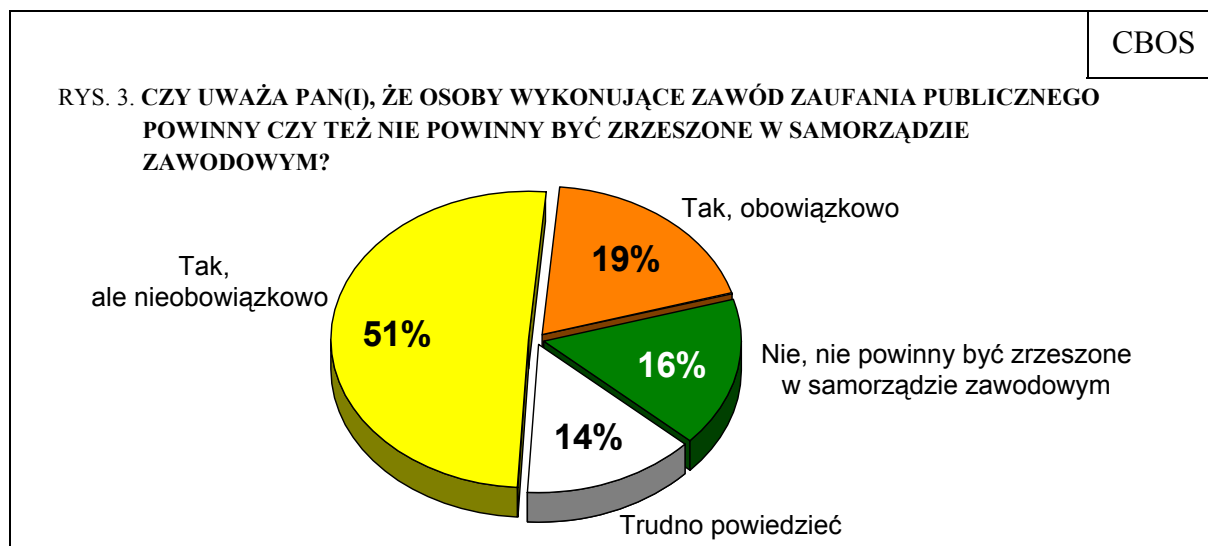
Wśród respondentów z wyższym wykształceniem odnotowano największy sprzeciw (13%) wobec przyznawania takiego statusu zawodowi pielęgniarce i położnej. Wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia badanych rośnie też sprzeciw wobec uznania florysty za zawód zaufania publicznego.

Zawody prawnicze (adwokat, notariusz, radca prawny) najczęściej zaliczane są do zawodów zaufania publicznego przez osoby legitymujące się co najmniej średnim wykształceniem. Natomiast za przyznaniem lekarzom weterynarii statusu zawodu zaufania publicznego najczęściej opowiadają się rolnicy indywidualni.

Respondentów zapytano także, czy - oprócz zawodów wymienionych w pytaniu - status zawodu zaufania publicznego powinien przysługiwać jeszcze jakimś innym profesjom. Twierdząco odpowiedziało 35% ankietowanych. Najczęściej wymieniali oni: nauczycieli, wykładowców, wychowawców, pedagogów (11% ogółu badanych), policjantów (7%), księdza, proboszcza, duchownego (5%), polityka, posła, prezydenta, premiera, członków rządu (4%), sędziów (4%), prokuratora (2%), urzędnika państwowego, pracownika administracji państwowej, rządowej (1%), kierowcę, pracownika komunikacji miejskiej (1%), sprzedawcę, ekspedienta (1%), urzędnika gminnego, burmistrza, wójta, administrację lokalną, radnych (1%) oraz żołnierzy (1%).

OPINIE O KONIECZNOŚCI ZRZESZANIA SIĘ OSÓB WYKONUJĄCYCH ZAWÓD ZAUFANIA PUBLICZNEGO W SAMORZĄDACH ZAWODOWYCH

Większość badanych (70%) opowiada się za zrzeszaniem się osób wykonujących zawód zaufania publicznego w samorządach zawodowych, jednak dominują (51%) opinie, iż przynależność ta powinna być nieobowiązkowa.

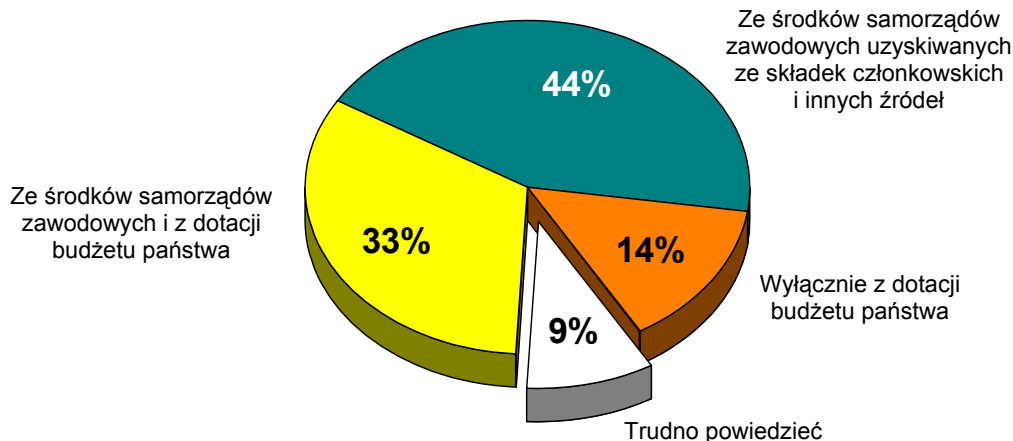

Co ciekawe, za obowiązkową przynależnością osób wykonujących zawód zaufania publicznego do samorządów zawodowych najczęściej opowiadają się badani słabo wykształceni (z wykształceniem podstawowym lub zasadniczym zawodowym), natomiast przeciwników takiego zrzeszania się jest najwięcej wśród mających co najmniej średnie wykształcenie.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DZIAŁALNOŚCI SAMORZĄDÓW ZAWODOWYCH

W społeczeństwie przeważają osoby (44%) które twierdzą, że działalność samorządów zawodowych powinna być finansowana ze środków samorządów uzyskiwanych ze składek członkowskich i innych źródeł. Wśród pozostałych badanych więcej jest osób sądzących, że pieniądze na prowadzenie tej działalności powinny pochodzić zarówno ze środków samorządów, jak i dotacji budżetu państwa (33%), niż proponujących tylko dotację państwową (14%).

RYS. 4. Z JAKICH ŹRÓDEŁ POWINNA BYĆ, PANA(I) ZDANIEM, FINANSOWANA DZIAŁALNOŚĆ SAMORZĄDÓW ZAWODOWYCH OSÓB WYKONUJĄCYCH ZAWODY ZAUFANIA PUBLICZNEGO?

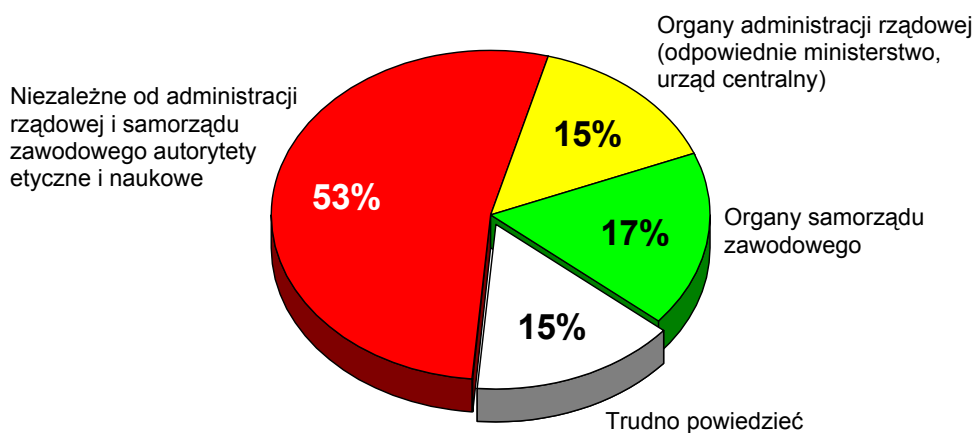
POSTULATY DOTYCZĄCE ZADAŃ SAMORZĄDÓW ZAWODOWYCH

W opinii społecznej, zadania publiczne, które mają być przekazane samorządom zawodowym w ramach pieczy nad należytym wykonywaniem zawodu zaufania publicznego, powinny być ograniczone i to zarówno w kwestii określania zasad deontologii zawodowej, przygotowania kandydatów do wykonywania zawodu zaufania publicznego, decydowania o dopuszczeniu do jego wykonywania, jak i w zakresie kontroli i oceny sposobu jego wykonywania.

Określanie zasad deontologii zawodowej

W opinii największej grupy badanych (53%), zasady etyki zawodowej dla osób wykonujących zawody zaufania publicznego powinny być określone przez niezależne autorytety etyczne i naukowe. Wśród pozostałych respondentów niemal równoliczne są grupy twierdzące, że powinno to należeć do zadań organów samorządu zawodowego (17%) i do obowiązków organów administracji rządowej (15%).

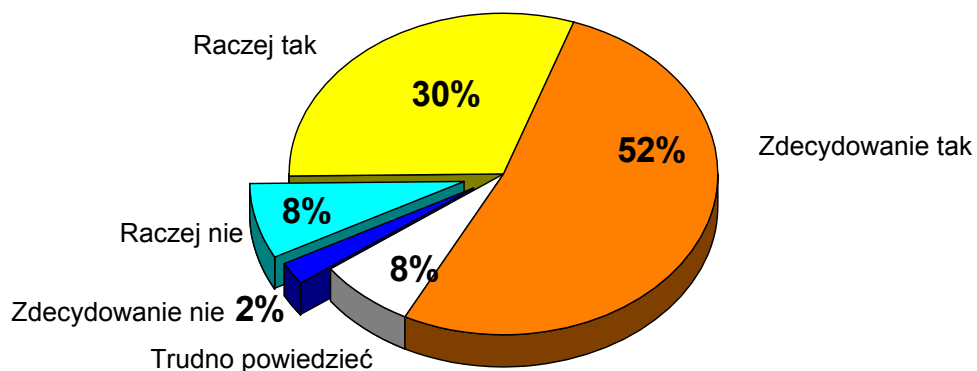
RYS. 5. KTO, PANA(I) ZDANIEM, POWINIEN OKREŚLAĆ ZASADY ETYKI ZAWODOWEJ DLA OSÓB WYKONUJĄCYCH ZAWÓD ZAUFANIA PUBLICZNEGO?

Przygotowanie do wykonywania zawodu zaufania publicznego

Ogromna większość badanych (82%) jest zdania, że warunkiem uzyskania prawa do wykonywania zawodu zaufania publicznego powinno być odbycie aplikacji lub stażu zawodowego.

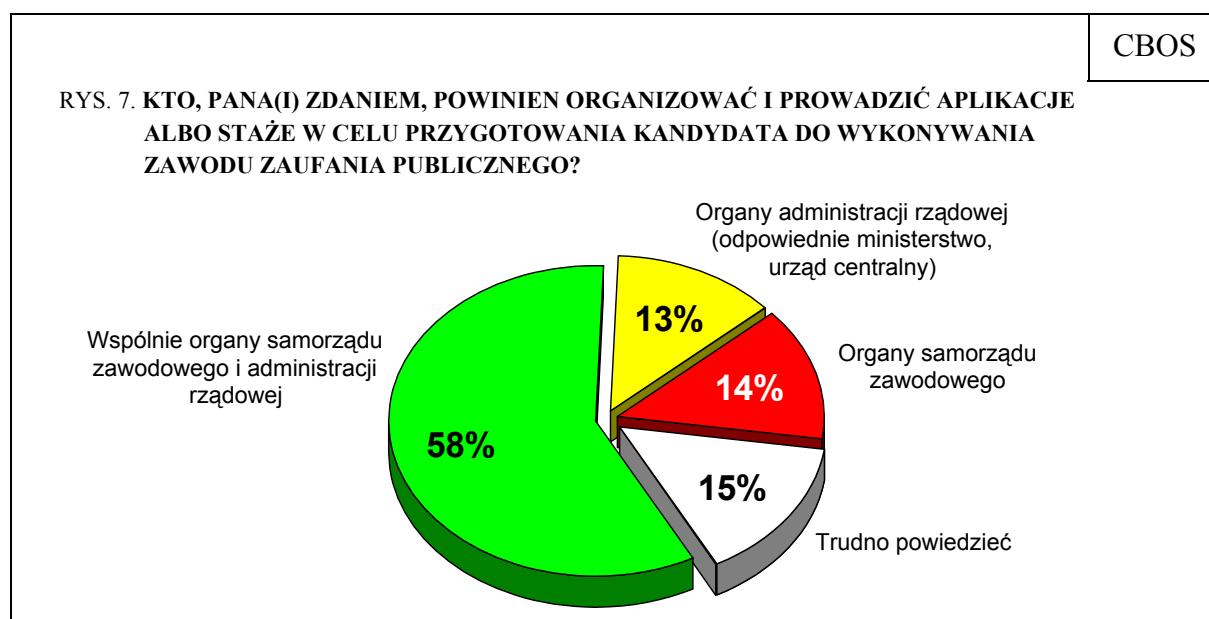
RYS. 6. CZY UWAŻA PAN(I), ŻE DO UZYSKANIA PRAWA WYKONYWANIA ZAWODU ZAUFANIA PUBLICZNEGO KONIECZNE POWINNO BYĆ ODBYCIĘ APLIKACJI LUB STAŻU ZAWODOWEGO CZY TEŻ NIE?

W opinii ponad połowy ankietowanych (58%), aplikacje lub staże przygotowujące kandydata do wykonywania zawodu zaufania publicznego powinny być organizowane

i prowadzone wspólnie przez organy samorządu zawodowego i administracji rządowej. Pozostałe osoby niemal równie często opowiadają się za tym, by przygotowanie kandydatów należało do kompetencji organu samorządu zawodowego (14%) i do właściwych organów administracji rządowej (13%).

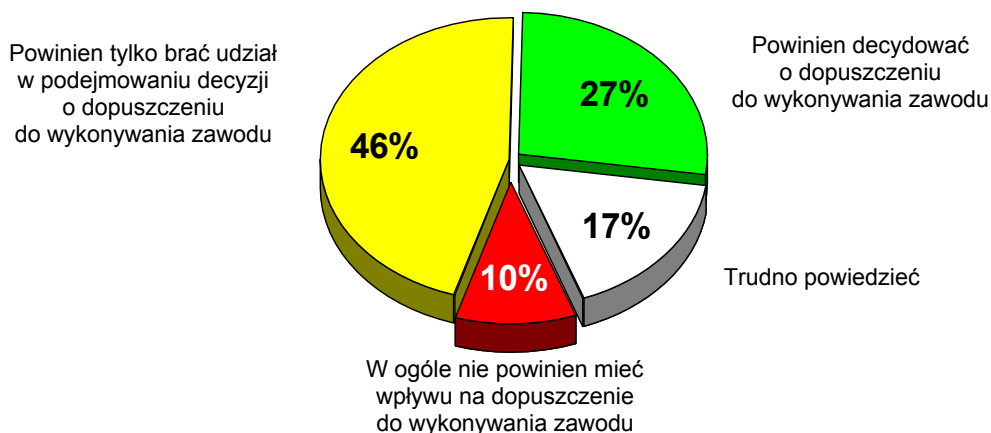
Przekonanie, że aplikacje lub staże przygotowujące do wykonywania zawodu zaufania publicznego powinny być organizowane i prowadzone wspólnie przez organy samorządu zawodowego i administracji rządowej, przeważa we wszystkich grupach społeczno-demograficznych.

Dostęp do wykonywania zawodu zaufania publicznego

W opinii społecznej samorząd zawodowy powinien mieć ograniczony wpływ na decyzję o dopuszczeniu do wykonywania zawodu zaufania publicznego. Zdaniem blisko połowy ankietowanych (46%), powinien on tylko brać udział w podejmowaniu decyzji w tej sprawie. Wyraźnie mniej osób (27%) uznało, że samorząd powinien mieć decydujący głos w kwestii dopuszczenia do wykonywania zawodu. Co dziesiąta osoba (10%) stwierdziła, że samorząd zawodowy w ogóle nie powinien mieć wpływu na dopuszczenie do wykonywania zawodu.

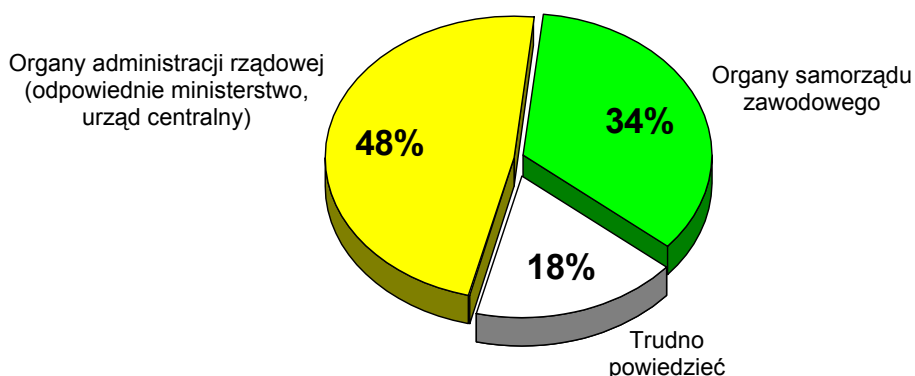
RYS. 8. JAKI WEDŁUG PANA(I) WPŁYW NA DOSTĘP DO WYKONYWANIA ZAWODU ZAUFANIA PUBLICZNEGO POWINIEN MIEĆ SAMORZĄD ZAWODOWY?

Kontrola i ocena wykonywania zawodu

W opinii blisko połowy badanych (48%), kontrolowaniem i oceną wykonywania zawodu zaufania publicznego powinny zajmować się organy administracji rządowej. Tylko nieco więcej niż co trzecia osoba (34%) uważa, że powinno to należeć do zadań samorządu zawodowego.

RYS. 9. KTO, PANA(I) ZDANIEM POWINIEN DOKONYWAĆ KONTROLI I OCENY WYKONYWANIA ZAWODU PRZEZ OSOBY WYKONUJĄCE ZAWÓD ZAUFANIA PUBLICZNEGO?

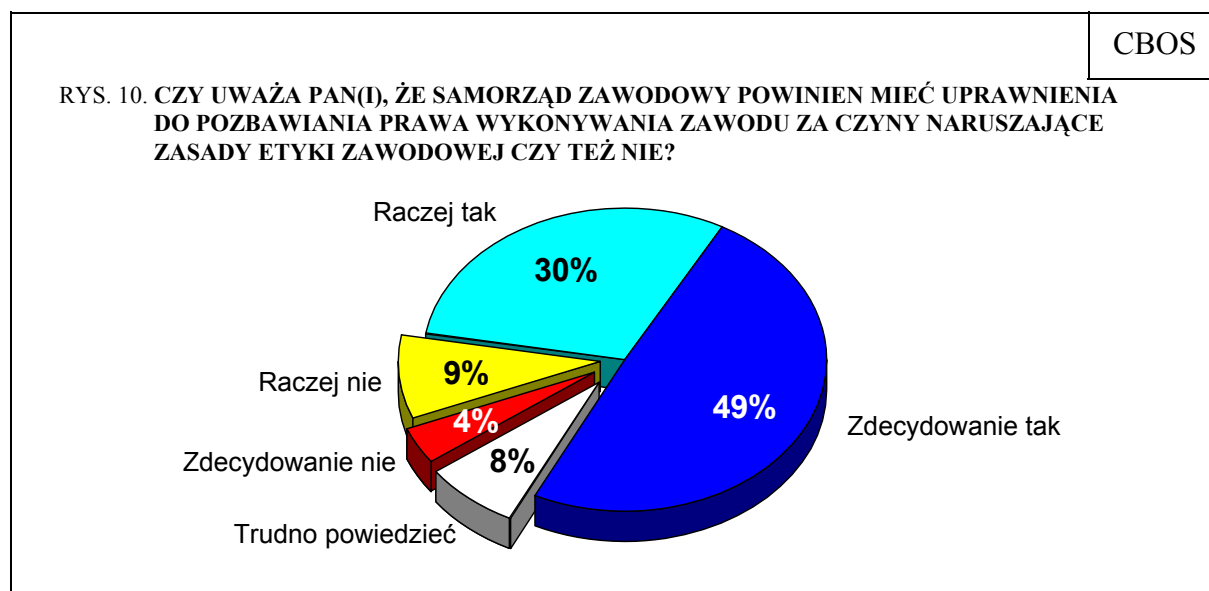

Przekonanie, że kontrolą i oceną pracy osób wykonujących zawody zaufania publicznego powinny zajmować się samorzady zawodowe, rośnie wraz z wykształceniem. W grupie osób z wykształceniem wyższym opinia ta uzyskuje przewagę (45%).

Poparcie dla tego rozwiązania najsilniej wyrażają przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (50%). Stosunkowo dużo zwolenników ma ono także wśród mieszkańców dużych miast, liczących ponad 500 tys. ludności (42%), oraz wśród osób o względnie wysokich dochodach *per capita* (42% w grupie osób deklarujących średnie miesięczne dochody przypadające na członka rodziny powyżej 800 zł) i zadowolonych z własnej sytuacji materialnej (46%). Zależność między opinią na ten temat a wielkością miejsca zamieszkania oraz subiektywnym i obiektywnym wskaźnikiem sytuacji materialnej jest prawdopodobnie wtórna wobec opisaney wcześniej zależności między stanowiskiem w tej kwestii a wykształceniem.

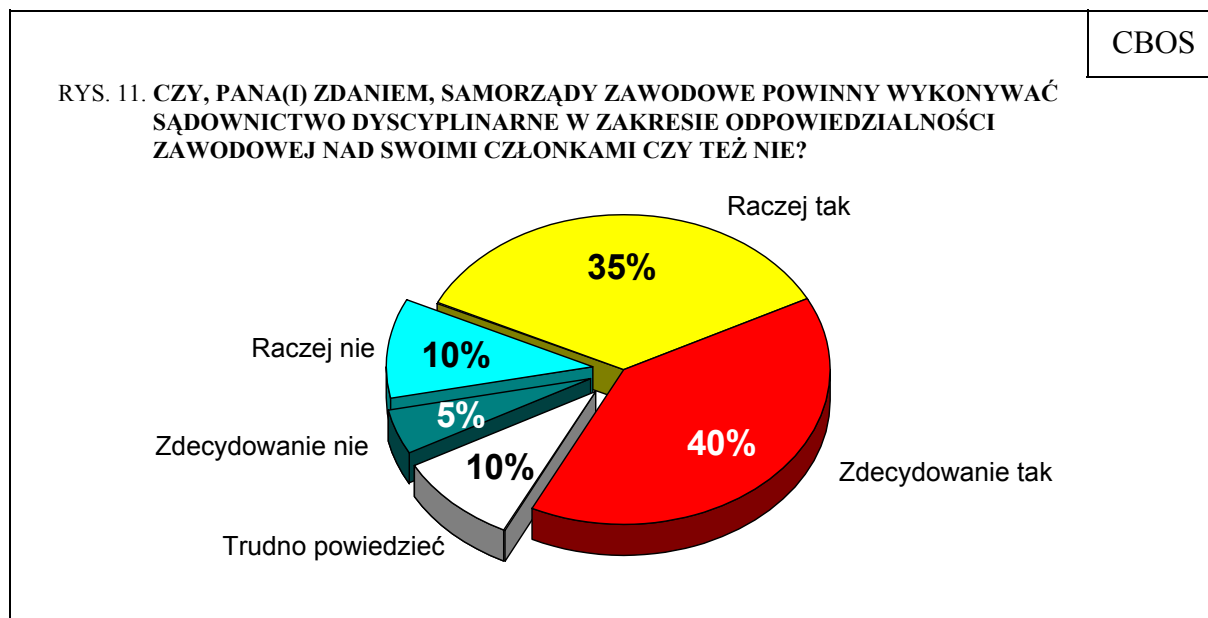
Pozbawianie prawa wykonywania zawodu

Zdaniem ogromnej większości badanych (79%) samorząd zawodowy powinien mieć uprawnienia do pozbawiania prawa wykonywania zawodu za czyny naruszające zasady etyki zawodowej.

Postępowanie w sprawach dyscyplinarnych

W opinii zdecydowanej większości społeczeństwa (75%), samorządy zawodowe powinny wykonywać sądownictwo dyscyplinarne nad swoimi członkami. Opinia ta przeważa we wszystkich grupach społeczno-demograficznych.

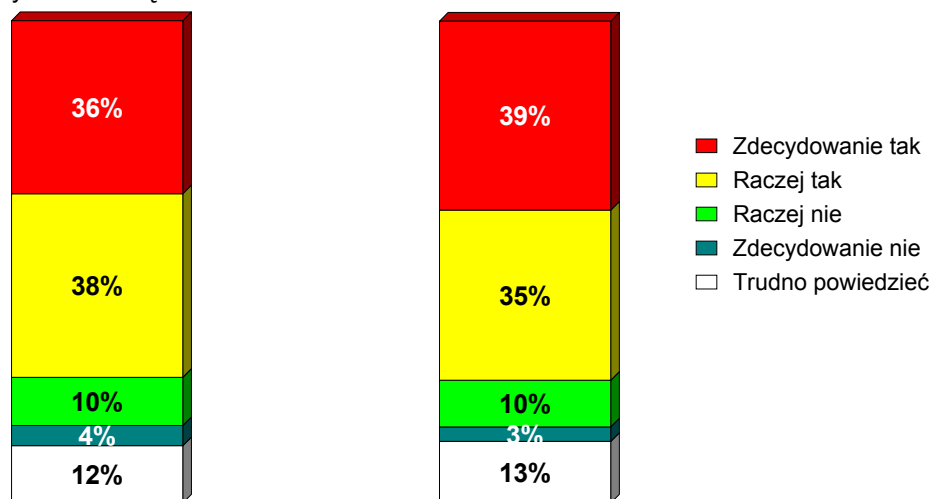
Zdecydowana większość badanych uważa, że w postępowaniu dyscyplinarnym prowadzonym przez samorząd zawodowy powinien uczestniczyć organ administracji rządowej sprawujący nadzór nad danym samorządem oraz prokurator (po 74%).

Rozwiązanie to spotyka się z akceptacją we wszystkich grupach społeczno-demograficznych. Stosunkowo najczęściej przeciwnie udziałowi organu administracji rządowej oraz prokuratora w postępowaniu w zakresie odpowiedzialności zawodowej są osoby z wykształceniem wyższym (25% z nich nie widzi potrzeby uczestnictwa w nim organu administracji rządowej, a 28% prokuratora) i ankietowani zaliczający się do kadry kierowniczej i inteligencji (sprzeciw deklaruje odpowiednio 32% i 26% z nich)

RYS. 12. CZY UWAŻA PAN(I), ŻE W PROWADZONYM PRZEZ SAMORZĄD ZAWODOWY POSTĘPOWANIU DYSCYPLINARNYM W ZAKRESIE ODPOWIEDZIALNOŚCI ZAWODOWEJ, POWINIEN BRAĆ UDZIAŁ [...] CZY TEŻ NIE?

organ administracji rządowej
(odpowiednie ministerstwo, urząd
centralny) sprawujący nadzór nad
tym samorządem

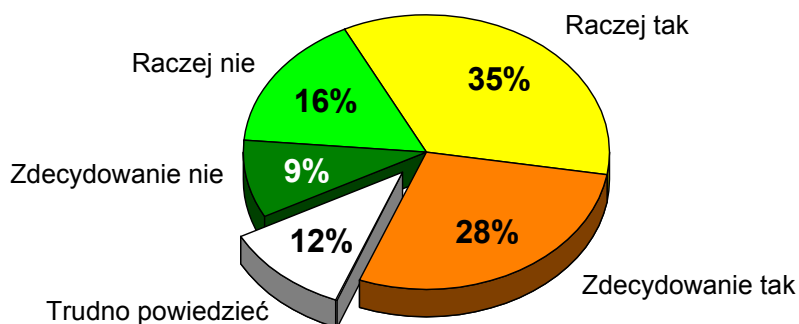
prokurator

NADZÓR NAD SAMORZĄDAMI ZAWODOWYMI SPRAWOWANY PRZEZ OGRANY ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ

Przyzwolenie społeczne na sprawowanie nadzoru nad działalnością samorządów zawodowych przez organy administracji rządowej jest znaczne. Prawie dwie trzecie badanych (63%) opowiada się za takim nadzorem, natomiast co czwarta osoba (25%) jest temu przeciwna.

RYS. 13. CZY UWAŻA PAN(I), ŻE ORGAN ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ (ODPOWIEDNIE MINISTERSTWO, URZĄD CENTRALNY) POWINIEN NADZOROWAĆ DZIAŁALNOŚĆ SAMORZĄDÓW ZAWODOWYCH CZY TEŻ NIE?

Sprzeciw wobec nadzorowania działalności samorządów zawodowych przez organy administracji rządowej rośnie wraz z wykształceniem. W grupie osób najlepiej wykształconych odsetek przeciwników tego rozwiązania (45%) niemal dorównuje liczbie jego zwolenników (48%).

Stosunkowo częściej niż przeciętnie przeciwni nadzorowaniu działalności samorządów zawodowych przez organy administracji rządowej są także mieszkańcy dużych i największych miast (35% z miast liczących 101-500 tys. i 39% z ponadpółmilionowych miast) oraz ludzie o relatywnie wysokich dochodach *per capita* (42% badanych o miesięcznych dochodach przypadających na głowę w rodzinie powyżej 800 zł), choć zależność między opinią w tej kwestii a wielkością miejsca zamieszkania i dochodami ma najprawdopodobniej charakter wtórny wobec wcześniej opisaney zależności między stanowiskiem w tej sprawie a wykształceniem.

W grupach społeczno-zawodowych przeciwnikami nadzorowania działalności samorządów zawodowych przez organy administracji rządowej są stosunkowo najczęściej przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (46%), pracownicy umysłowi niższego szczebla (36%), pracownicy fizyczno-umysłowi (42%) oraz właściciele firm (36%).

Wyniki badania dowodzą jednoznacznie, iż pojęcie „zawód zaufania publicznego” w opinii społeczeństwa kojarzy się przede wszystkim z zawodem wymagającym od wykonujących go osób specjalnych standardów etycznych, moralnych oraz wysokiej jakości usług. Natomiast obowiązkowa przynależność do korporacji zawodowej nie jest - w opinii publicznej - immanentną cechą tego typu zawodów.

Opinia publiczna przychyliła się do postulatu ograniczenia kompetencji samorządów zawodowych i możliwie jak najszerzego nadzorowania ich działalności przez organy administracji rządowej.

W społeczeństwie przeważają opinie o konieczności ograniczenia uprawnień samorządów w kwestii określania zasad deontologii zawodowej (na rzecz niezależnych komitetów etycznych), przygotowania kandydatów do wykonywania zawodu zaufania publicznego, decydowania o dopuszczeniu do jego wykonywania oraz kontroli i oceny sposobu jego wykonywania.

Opracowały
Barbara BADORA
Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1. Czym, Pana(i) zdaniem, powinien się charakteryzować zawód zaufania publicznego? Czy aby uznać jakiś zawód za zawód zaufania publicznego, to osoby wykonujące ten zawód powinny się cechować nienaganną postawą moralną i etyczną?

	(%)				
	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	80	16	1	3	980
Płeć					
Mężczyźni	82	15	1	2	466
Kobiety	77	18	1	4	514
Wiek					
18-24 lat	72	23	2	2	153
25-34	85	13	1	1	174
35-44	80	17	2	1	171
45-54	83	16	0	2	195
55-64	80	14	0	6	121
65 lat i więcej	77	14	0	9	166
Miejsce zamieszkania					
Wieś	72	21	1	6	362
Miasto do 20 tys.	87	11	1	1	123
20-100 tys.	77	18	1	4	189
101-500 tys.	85	13	1	1	186
501 tys. i więcej mieszk.	91	8	1	0	120
Wykształcenie					
Podstawowe	68	22	1	9	284
Zasadnicze zawodowe	79	17	2	2	248
Średnie	86	13	0	1	341
Wyższe	90	10	0	0	107
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	93	7	0	0	73
Prac. umysł. niż. szczebla	85	14	0	1	80
Pracownicy fiz.- umysł.	81	18	0	1	87
Robotnicy wykwalifikowani	79	17	2	3	76
Robotnicy niewykwalifik.	79	16	0	5	33
Rolnicy	75	25	0	0	52
Pracujący na własny rach.	85	14	0	1	42
Bierni zawodowo					
Renciści	81	13	0	6	98
Emeryci	78	14	1	7	207
Uczniowie i studenci	73	23	2	1	79
Bezrobotni	78	18	3	2	115
Gospodynie domowe i inni	69	23	0	8	38
Stan cywilny					
Kawaler/panna	75	22	1	2	245
Zonaty/mężatka	83	14	0	2	583
Rozwiedziony(a)	78	13	5	3	39
Wdowiec/wdowa	71	17	1	11	112
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	69	23	2	7	112
300-399	79	17	0	4	78
400-599	85	14	1	1	192
600-800	81	14	0	5	150
Powyżej 800 zł	86	10	0	3	172
Ocena własnych war. mater.					
Złe	80	15	1	4	350
Średnie	80	16	1	3	395
Dobre	78	17	1	3	235
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	74	17	2	7	74
Raz w tygodniu	79	17	0	4	470
1-2 razy w miesiącu	77	19	3	0	152
Kilka razy w roku	85	13	0	2	196
W ogóle nie uczestniczy	83	11	1	4	86
Poglądy polityczne					
Lewica	81	17	2	0	138
Centrum	82	17	0	1	293
Prawica	84	13	1	2	279
Trudno powiedzieć	72	18	1	9	270

Tabela 2. Czym, Pana(i) zdaniem, powinien się charakteryzować zawód zaufania publicznego?
Czy aby uznać jakiś zawód za zawód zaufania publicznego, to **między klientem a osobą wykonującą dany zawód powinna istnieć szczególna więź zaufania?**

(%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	60	29	5	0	6	980
Płeć						
Mężczyźni	61	27	7	0	5	466
Kobiety	60	30	3	0	6	514
Wiek						
18-24 lat	50	38	9	1	3	153
25-34	63	29	6	0	2	174
35-44	59	31	7	1	2	171
45-54	65	26	4	0	5	195
55-64	64	26	2	0	8	121
65 lat i więcej	62	22	0	0	16	166
Miejsce zamieszkania						
Wieś	59	29	2	0	10	362
Miasto do 20 tys.	66	26	3	1	4	123
20-100 tys.	55	34	7	0	4	189
101-500 tys.	66	23	8	0	3	186
501 tys. i więcej mieszk.	60	30	7	0	3	120
Wykształcenie						
Podstawowe	53	32	2	0	13	284
Zasadnicze zawodowe	66	27	4	0	3	248
Średnie	63	26	7	0	4	341
Wysze	58	34	7	1	0	107
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	61	30	8	1	0	73
Prac. umysł. niż. szczebla	63	27	4	0	5	80
Pracownicy fiz. - umysł.	53	29	14	0	4	87
Robotnicy wykwalifikowani	63	29	4	0	5	76
Robotnicy niewykwalifik.	61	27	10	0	2	33
Rolnicy	59	35	2	0	4	52
Pracujący na własny rach.	55	37	6	0	1	42
Bierni zawodowo						
Renciści	64	25	2	0	9	98
Emeryci	63	24	0	0	13	207
Uczniowie i studenci	44	40	10	0	6	79
Bezrobotni	67	26	5	1	1	115
Gospodynie domowe i inni	60	35	0	0	5	38
Stan cywilny						
Kawaler/panna	56	34	7	0	2	245
Zonaty/mężatka	64	27	4	0	5	583
Rozwiedziony(a)	55	24	18	0	3	39
Wdowiec/wdowa	56	27	0	0	17	112
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	55	29	8	1	7	112
300-399	52	36	3	0	9	78
400-599	68	26	3	0	3	192
600-800	61	26	7	0	6	150
Powyżej 800 zł	62	30	4	1	3	172
Ocena własnych war. mater.						
Złe	65	25	3	0	7	350
Średnie	58	31	6	0	5	395
Dobre	58	31	5	0	6	235
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	66	25	0	0	9	74
Raz w tygodniu	61	28	5	0	6	470
1-2 razy w miesiącu	61	31	3	1	4	152
Kilka razy w roku	60	32	4	0	4	196
W ogóle nie uczestniczy	54	21	13	1	10	86
Poglądy polityczne						
Lewica	66	25	6	1	2	138
Centrum	66	27	4	0	3	293
Prawica	62	30	5	0	4	279
Trudno powiedzieć	51	31	5	0	13	270

Tabela 3. Czym, Pana(i) zdaniem, powinien się charakteryzować zawód zaufania publicznego?
Czy aby uznać jakiś zawód za zawód zaufania publicznego, to osoby wykonujące ten zawód
powinny obowiązkowo należeć do samorządu zawodowego? (%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	13	23	33	8	23	980
Płeć						
Mężczyźni	16	20	35	11	18	466
Kobiety	10	25	31	6	27	514
Wiek						
18-24 lat	13	26	38	5	19	153
25-34	12	16	41	10	21	174
35-44	14	23	36	11	16	171
45-54	16	21	38	11	15	195
55-64	12	30	25	8	26	121
65 lat i więcej	13	24	19	3	42	166
Miejsce zamieszkania						
Wieś	15	23	29	6	27	362
Miasto do 20 tys.	17	25	28	8	22	123
20-100 tys.	13	26	33	9	20	189
101-500 tys.	12	19	39	8	22	186
501 tys. i więcej mieszk.	7	19	44	15	15	120
Wykształcenie						
Podstawowe	14	23	21	3	39	284
Zasadnicze zawodowe	19	26	30	6	19	248
Średnie	11	21	43	10	15	341
Wyższe	4	17	43	24	12	107
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	9	16	40	28	7	73
Prac.umysł.niż.szczebla	6	16	48	15	15	80
Pracownicy fiz.- umysł.	8	22	44	12	14	87
Robotnicy wykwalifikowani	15	19	38	4	24	76
Robotnicy niewykwalifik.	19	27	22	9	23	33
Rolnicy	14	38	32	2	15	52
Pracujący na własny rach.	6	15	51	6	22	42
Bierni zawodowo						
Renciści	18	22	26	8	27	98
Emeryci	12	27	22	5	35	207
Uczniowie i studenci	8	23	45	3	21	79
Bezrobotni	27	24	21	7	21	115
Gospodynie domowe i inni	16	16	41	0	27	38
Stan cywilny						
Kawaler/panna	16	21	35	6	22	245
Zonaty/mężatka	12	23	36	10	19	583
Rozwódziona(a)	19	18	21	14	27	39
Wdowiec/wdowa	11	25	16	4	44	112
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	24	22	24	4	25	112
300-399	10	24	29	7	30	78
400-599	18	21	36	6	18	192
600-800	11	22	32	12	23	150
Powyżej 800 zł	11	24	40	12	13	172
Ocena własnych war. mater.						
Złe	15	20	30	6	29	350
Średnie	15	25	31	8	21	395
Dobre	8	22	42	12	15	235
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	18	22	21	8	31	74
Raz w tygodniu	14	24	33	7	23	470
1-2 razy w miesiącu	13	28	32	8	18	152
Kilka razy w roku	12	22	38	9	19	196
W ogóle nie uczestniczy	12	10	37	15	26	86
Poglądy polityczne						
Lewica	13	30	31	12	13	138
Centrum	16	24	39	7	14	293
Prawica	12	22	36	11	20	279
Trudno powiedzieć	11	19	24	5	40	270

Tabela 4. Czym, Pana(i) zdaniem, powinien się charakteryzować zawód zaufania publicznego?
 Czy aby uznać jakiś zawód za zawód zaufania publicznego, to osoby wykonujące ten zawód
 powinny pochodzić z rodzin o tradycjach w tym zawodzie?

(%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	6	15	42	24	13	980
Płeć						
Mężczyźni	7	14	41	25	12	466
Kobiety	5	15	43	23	13	514
Wiek						
18-24 lat	4	11	52	24	9	153
25-34	4	10	46	30	9	174
35-44	5	13	47	28	7	171
45-54	9	18	39	26	8	195
55-64	6	12	42	20	19	121
65 lat i więcej	9	23	30	13	25	166
Miejsce zamieszkania						
Wieś	7	17	37	22	16	362
Miasto do 20 tys.	7	15	46	19	14	123
20-100 tys.	5	16	42	24	13	189
101-500 tys.	7	12	45	26	10	186
501 tys. i więcej mieszk.	3	10	51	30	6	120
Wykształcenie						
Podstawowe	8	18	33	16	25	284
Zasadnicze zawodowe	8	17	40	26	10	248
Średnie	5	12	51	25	7	341
Wyższe	3	11	44	37	6	107
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	3	11	47	37	2	73
Prac. umysł. niż. szczebla	2	13	48	30	7	80
Pracownicy fiz.- umysł.	7	17	39	31	6	87
Robotnicy wykwalifikowani	4	15	40	25	16	76
Robotnicy niewykwalifik.	15	8	55	12	10	33
Rolnicy	2	13	52	26	7	52
Pracujący na własny rach.	0	14	51	28	6	42
Bierni zawodowo						
Renciści	9	14	36	26	15	98
Emeryci	8	20	36	14	22	207
Uczniowie i studenci	3	8	58	20	11	79
Bezrobotni	8	19	36	24	14	115
Gospodynie domowe i inni	15	8	38	23	16	38
Stan cywilny						
Kawaler/panna	5	14	48	24	10	245
Żonaty/mężatka	7	14	43	24	11	583
Rozwódziona(a)	9	13	23	39	16	39
Wdowiec/wdowa	5	21	32	17	25	112
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	3	20	38	26	13	112
300-399	4	18	41	21	15	78
400-599	9	13	46	22	10	192
600-800	3	14	46	24	13	150
Powyżej 800 zł	7	14	45	25	9	172
Ocena własnych war. mater.						
Złe	5	15	39	24	16	350
Średnie	9	16	42	22	11	395
Dobre	4	13	48	26	9	235
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	7	26	36	18	13	74
Raz w tygodniu	8	15	43	20	14	470
1-2 razy w miesiącu	7	16	41	25	11	152
Kilka razy w roku	3	12	46	29	10	196
W ogóle nie uczestniczy	3	11	37	36	14	86
Poglądy polityczne						
Lewica	9	19	39	28	5	138
Centrum	8	12	50	22	7	293
Prawica	6	14	45	25	10	279
Trudno powiedzieć	4	16	33	22	25	270

Tabela 5. Czym, Pana(i) zdaniem, powinien się charakteryzować zawód zaufania publicznego?
Czy aby uznać jakiś zawód za zawód zaufania publicznego, to osoby wykonujące ten zawód
powinna obowiązywać tajemnica zawodowa? (%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	69	21	3	1	6	980
Płeć						
Mężczyźni	69	20	5	1	5	466
Kobiety	70	21	1	1	7	514
Wiek						
18-24 lat	68	26	4	1	2	153
25-34	75	19	2	1	4	174
35-44	66	27	2	1	3	171
45-54	75	17	4	0	4	195
55-64	67	16	4	1	12	121
65 lat i więcej	63	19	1	2	14	166
Miejsce zamieszkania						
Wieś	63	21	3	1	11	362
Miasto do 20 tys.	77	18	3	0	2	123
20-100 tys.	71	20	3	1	5	189
101-500 tys.	77	19	1	1	2	186
501 tys. i więcej mieszk.	64	25	4	2	4	120
Wykształcenie						
Podstawowe	62	21	3	1	13	284
Zasadnicze zawodowe	69	21	4	1	5	248
Średnie	73	21	3	1	3	341
Wyższe	76	22	0	1	1	107
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	75	21	1	3	0	73
Prac. umysł. niż. szczebla	73	21	3	0	3	80
Pracownicy fiz.- umysł.	71	21	6	1	1	87
Robotnicy wykwalifikowani	63	26	3	0	8	76
Robotnicy niewykwalifik.	68	22	3	0	8	33
Rolnicy	65	26	5	0	4	52
Pracujący na własny rach.	76	17	0	0	6	42
Bierni zawodowo						
Renciści	73	12	3	2	10	98
Emeryci	65	19	2	2	11	207
Uczniowie i studenci	64	30	2	1	3	79
Bezrobotni	78	17	3	0	2	115
Gospodynie domowe i inni	63	26	0	0	11	38
Stan cywilny						
Kawaler/panna	69	23	2	2	4	245
Zonaty/mężatka	71	20	3	1	5	583
Rozwódziona(a)	79	11	5	0	5	39
Wdowiec/wdowa	57	24	2	0	17	112
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	64	26	4	1	6	112
300-399	58	34	3	0	5	78
400-599	75	17	3	1	4	192
600-800	65	22	4	2	9	150
Powyżej 800 zł	71	20	2	2	4	172
Ocena własnych war. mater.						
Złe	69	19	3	0	9	350
Średnie	72	19	3	1	5	395
Dobre	66	26	2	2	4	235
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	67	24	1	1	7	74
Raz w tygodniu	70	20	3	1	6	470
1-2 razy w miesiącu	61	29	4	2	4	152
Kilka razy w roku	75	17	3	0	5	196
W ogóle nie uczestniczy	70	17	1	3	8	86
Poglądy polityczne						
Lewica	77	18	2	1	2	138
Centrum	74	18	3	2	3	293
Prawica	67	24	5	0	4	279
Trudno powiedzieć	63	22	1	0	13	270

Tabela 6. Czym, Pana(i) zdaniem, powinien się charakteryzować zawód zaufania publicznego?
Czy aby uznać jakiś zawód za zawód zaufania publicznego, to **zawód ten powinien być istotny dla ogółu społeczeństwa?**

(%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	56	32	3	1	8	980
Płeć						
Mężczyźni	57	31	4	1	7	466
Kobiety	55	32	3	1	9	514
Wiek						
18-24 lat	49	42	5	1	3	153
25-34	59	33	2	1	6	174
35-44	59	32	3	1	5	171
45-54	59	30	4	0	7	195
55-64	55	28	2	1	14	121
65 lat i więcej	55	26	3	0	16	166
Miejsce zamieszkania						
Wieś	47	34	2	1	16	362
Miasto do 20 tys.	64	29	3	0	3	123
20-100 tys.	57	34	3	2	5	189
101-500 tys.	64	29	5	0	2	186
501 tys. i więcej mieszk.	62	30	3	1	4	120
Wykształcenie						
Podstawowe	47	32	4	1	17	284
Zasadnicze zawodowe	57	33	2	0	8	248
Średnie	62	31	3	0	3	341
Wyższe	61	31	4	2	2	107
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	56	32	7	3	2	73
Prac. umysł. niż. szczebla	68	27	2	1	1	80
Pracownicy fiz.- umysł.	58	35	2	0	4	87
Robotnicy wykwalifikowani	55	30	2	0	13	76
Robotnicy niewykwalifik.	56	33	6	0	5	33
Rolnicy	56	32	0	0	11	52
Pracujący na własny rach.	45	44	4	0	7	42
Bierni zawodowo						
Renciści	60	29	2	1	9	98
Emeryci	55	26	3	1	14	207
Uczniowie i studenci	44	49	3	0	4	79
Bezrobotni	59	27	6	0	8	115
Gospodynie domowe i inni	51	36	0	0	13	38
Stan cywilny						
Kawaler/panna	50	38	5	0	6	245
Zonaty/mężatka	60	30	3	1	7	583
Rozwódziona(a)	55	31	3	0	11	39
Wdowiec/wdowa	48	28	1	1	21	112
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	45	42	1	0	12	112
300-399	50	28	4	2	16	78
400-599	59	35	5	1	4	192
600-800	63	23	5	1	8	150
Powyżej 800 zł	60	31	4	0	5	172
Ocena własnych war. mater.						
Złe	52	32	2	1	12	350
Średnie	63	30	2	0	5	395
Dobre	51	34	6	1	8	235
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	58	31	3	0	8	74
Raz w tygodniu	56	32	2	1	9	470
1-2 razy w miesiącu	52	37	3	1	6	152
Kilka razy w roku	62	30	3	0	5	196
W ogóle nie uczestniczy	47	29	9	1	14	86
Poglądy polityczne						
Lewica	57	38	2	0	3	138
Centrum	60	32	3	0	5	293
Prawica	60	30	4	1	4	279
Trudno powiedzieć	47	31	3	1	18	270

Tabela 7. Czym, Pana(i) zdaniem, powinien się charakteryzować zawód zaufania publicznego?
Czy aby uznać jakiś zawód za zawód zaufania publicznego, to osoby wykonujące ten zawód
powinny świadczyć usługi wysokiej jakości?

(%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	78	15	2	0	5	980
Płeć						
Mężczyźni	82	14	2	0	3	466
Kobiety	75	17	2	0	6	514
Wiek						
18-24 lat	72	19	7	0	2	153
25-34	84	15	1	0	1	174
35-44	79	18	1	0	2	171
45-54	81	14	1	0	3	195
55-64	76	15	0	0	9	121
65 lat i więcej	75	12	1	0	12	166
Miejsce zamieszkania						
Wieś	72	20	1	0	8	362
Miasto do 20 tys.	84	13	1	0	3	123
20-100 tys.	78	15	4	0	4	189
101-500 tys.	84	10	3	1	3	186
501 tys. i więcej mieszk.	83	15	0	0	2	120
Wykształcenie						
Podstawowe	66	20	3	0	12	284
Zasadnicze zawodowe	77	19	2	0	3	248
Średnie	86	10	2	0	2	341
Wyższe	88	12	0	0	1	107
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	85	15	0	0	0	73
Prac. umysł. niż. szczebla	84	15	0	0	1	80
Pracownicy fiz.- umysł.	84	11	4	0	1	87
Robotnicy wykwalifikowani	72	24	1	0	3	76
Robotnicy niewykwalifik.	76	18	0	0	6	33
Rolnicy	83	13	0	0	4	52
Pracujący na własny rach.	84	12	0	0	4	42
Bierni zawodowo						
Renciści	78	10	1	1	9	98
Emeryci	76	14	1	0	10	207
Uczniowie i studenci	76	16	5	0	3	79
Bezrobotni	75	20	3	0	2	115
Gospodynie domowe i inni	66	22	4	0	8	38
Stan cywilny						
Kawaler/panna	76	18	4	0	2	245
Zonaty/mężatka	81	14	1	0	4	583
Rozwódziona(a)	86	8	0	0	6	39
Wdowiec/wdowa	67	16	2	0	15	112
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	64	26	3	0	7	112
300-399	71	20	0	1	8	78
400-599	83	14	2	0	1	192
600-800	82	12	0	0	6	150
Powyżej 800 zł	86	10	2	0	3	172
Ocena własnych war. mater.						
Złe	76	16	1	0	6	350
Średnie	79	16	2	0	4	395
Dobre	79	13	3	0	5	235
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	77	15	0	0	8	74
Raz w tygodniu	78	14	2	0	5	470
1-2 razy w miesiącu	76	18	2	1	4	152
Kilka razy w roku	81	15	1	0	2	196
W ogóle nie uczestniczy	77	16	1	0	7	86
Poglądy polityczne						
Lewica	81	18	2	0	0	138
Centrum	82	14	1	0	3	293
Prawica	83	13	2	0	2	279
Trudno powiedzieć	68	18	2	0	12	270

Tabela 8. Czy uważa Pan(i), że osoby wykonujące zawód zaufania publicznego powinny czy też nie powinny być zrzeszone w samorządzie zawodowym? (%)

	Tak, obowiązkowo	Tak, ale nieobowiązkowo	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	19	51	16	14	980
Płeć					
Mężczyźni	19	50	20	10	466
Kobiety	19	50	12	18	514
Wiek					
18-24 lat	19	58	18	6	153
25-34	12	59	15	13	174
35-44	19	55	18	8	171
45-54	22	51	17	10	195
55-64	21	38	20	21	121
65 lat i więcej	24	37	9	30	166
Miejsce zamieszkania					
Wieś	21	42	16	21	362
Miasto do 20 tys.	21	55	10	14	123
20-100 tys.	17	58	11	14	189
101-500 tys.	18	54	23	5	186
501 tys. i więcej mieszk.	18	53	20	9	120
Wykształcenie					
Podstawowe	21	39	14	26	284
Zasadnicze zawodowe	25	48	15	12	248
Średnie	16	56	18	10	341
Wysze	11	67	18	4	107
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	13	64	21	2	73
Prac. umysł. niż. szczebla	15	66	16	3	80
Pracownicy fiz. - umysł.	13	57	24	6	87
Robotnicy wykwalifikowani	19	62	12	7	76
Robotnicy niewykwalifik.	20	39	31	10	33
Rolnicy	23	44	14	19	52
Pracujący na własny rach.	7	66	12	15	42
Bierni zawodowo					
Renciści	19	43	14	24	98
Emeryci	25	37	15	24	207
Uczniowie i studenci	14	67	12	7	79
Bezrobotni	27	41	15	17	115
Gospodynie domowe i inni	20	40	16	24	38
Stan cywilny					
Kawaler/panna	20	53	16	11	245
Zonaty/mężatka	19	51	18	12	583
Rozwiedziony(a)	18	58	16	8	39
Wdowiec/wdowa	20	36	9	34	112
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	25	43	16	15	112
300-399	18	52	17	13	78
400-599	17	55	15	13	192
600-800	16	50	18	16	150
Powyżej 800 zł	19	58	16	7	172
Ocena własnych war. mater.					
Źłe	19	44	15	21	350
Średnie	20	53	16	11	395
Dobre	18	55	18	9	235
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	28	37	14	22	74
Raz w tygodniu	20	51	15	14	470
1-2 razy w miesiącu	17	55	15	13	152
Kilka razy w roku	17	55	18	10	196
W ogóle nie uczestniczy	17	41	22	20	86
Poglądy polityczne					
Lewica	19	47	25	9	138
Centrum	23	54	16	6	293
Prawica	18	55	16	11	279
Trudno powiedzieć	17	42	12	29	270

Tabela 9. Jaki według Pana(i) wpływ na dostęp do wykonywania zawodu zaufania publicznego powinien mieć samorząd zawodowy? 1 - Powinien decydować o dopuszczeniu do wykonywania zawodu; 2 - Powinien tylko brać udział w podejmowaniu decyzji o dopuszczeniu do wykonywania zawodu; 3 - W ogóle nie powinien mieć wpływu na dopuszczenie do wykonywania zawodu

	1			2			3			Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	27			46			10			17	980
Płeć	28			46			11			14	466
Mężczyźni	25			45			9			20	514
Kobiety											
Wiek	25			56			6			13	153
18-24 lat	24			51			8			17	174
25-34	26			52			12			10	171
35-44	30			45			15			9	195
45-54	28			35			13			25	121
55-64	28			33			6			33	166
65 lat i więcej											
Miejsce zamieszkania	26			38			13			23	362
Wieś	29			46			9			15	123
Miasto do 20 tys.	25			50			6			20	189
20-100 tys.	30			51			10			9	186
101-500 tys.	26			54			9			11	120
501 tys. i więcej mieszk.											
Wykształcenie	24			35			9			32	284
Podstawowe	28			45			10			17	248
Zasadnicze zawodowe	30			51			11			8	341
Średnie	23			57			10			10	107
Wyższe											
Grupa społ.-zaw. pracujący	26			52			12			10	73
Kadra kier., inteligencja	30			57			8			5	80
Prac. umysł. niż. szczebla	21			58			15			6	87
Pracownicy fiz.- umysł.	28			53			4			15	76
Robotnicy wykwalifikowani	47			35			16			2	33
Robotnicy niewykwalifik.	24			30			25			21	52
Rolnicy	18			64			14			5	42
Pracujący na własny rach.											
Bierni zawodowo	29			34			8			29	98
Renciści	28			37			10			26	207
Emeryci	20			66			4			10	79
Uczniowie i studenci	30			40			5			24	115
Bezrobotni	21			31			16			32	38
Gospodynie domowe i inni											
Stan cywilny	26			54			7			13	245
Kawaler/panna	26			46			12			16	583
Zonaty/mężatka	42			29			17			12	39
Rozwiedziony(a)	29			33			5			34	112
Wdowiec/wdowa											
Dochody na jedną osobę	35			39			8			18	112
Do 299 zł	33			37			12			17	78
300-399	26			49			9			16	192
400-599	26			48			8			18	150
600-800	31			50			10			9	172
Powyżej 800 zł											
Ocena własnych war. mater.	28			36			12			24	350
Złe	28			48			9			14	395
Średnie	23			55			9			13	235
Dobre											
Udział w prakt. religijnych	30			41			6			23	74
Kilka razy w tygodniu	27			43			11			18	470
Raz w tygodniu	27			45			7			21	152
1-2 razy w miesiącu	27			52			12			9	196
Kilka razy w roku	25			49			7			19	86
W ogóle nie uczestniczy											
Poglądy polityczne	27			57			8			9	138
Lewica	31			48			10			11	293
Centrum	28			47			14			11	279
Prawica	20			37			8			35	270
Trudno powiedzieć											

Tabela 10. Kto, Pana(i) zdaniem, powinien dokonywać kontroli i oceny wykonywania zawodu przez osoby wykonujące zawód zaufania publicznego? 1 - Organy samorządu zawodowego; 2 - Organy administracji rządowej (odpowiednie ministerstwo, urząd centralny)

	(%)			
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	34	48	18	980
Płeć				
Mężczyźni	37	49	14	466
Kobiety	32	47	21	514
Wiek				
18-24 lat	40	52	8	153
25-34	30	51	19	174
35-44	35	51	14	171
45-54	37	48	14	195
55-64	36	43	21	121
65 lat i więcej	28	42	30	166
Miejsce zamieszkania				
Wieś	31	47	22	362
Miasto do 20 tys.	38	49	14	123
20-100 tys.	35	51	14	189
101-500 tys.	33	51	16	186
501 tys. i więcej mieszk.	42	41	17	120
Wykształcenie				
Podstawowe	27	46	27	284
Zasadnicze zawodowe	34	51	14	248
Średnie	38	50	12	341
Wyższe	45	38	18	107
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	50	30	20	73
Prac. umysł. niż. szczebla	40	44	16	80
Pracownicy fiz.- umysł.	34	56	10	87
Robotnicy wykwalifikowani	27	60	13	76
Robotnicy niewykwalifik.	25	65	10	33
Rolnicy	36	44	20	52
Pracujący na własny rach.	43	46	11	42
Bierni zawodowo				
Renciści	30	40	30	98
Emeryci	32	46	22	207
Uczniowie i studenci	41	51	8	79
Bezrobotni	34	52	14	115
Gospodynie domowe i inni	23	49	28	38
Stan cywilny				
Kawaler/panna	41	47	12	245
Zonaty/mężatka	33	49	17	583
Rozwiedziony(a)	30	57	13	39
Wdowiec/wdowa	27	39	33	112
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	32	53	15	112
300-399	25	55	20	78
400-599	33	49	18	192
600-800	32	49	19	150
Powyżej 800 zł	42	47	11	172
Ocena własnych war. mater.				
Złe	31	47	22	350
Średnie	31	52	17	395
Dobre	46	41	13	235
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	33	37	30	74
Raz w tygodniu	33	50	17	470
1-2 razy w miesiącu	36	47	17	152
Kilka razy w roku	40	47	13	196
W ogóle nie uczestniczy	27	51	22	86
Poglądy polityczne				
Lewica	30	60	10	138
Centrum	37	51	12	293
Prawica	38	47	15	279
Trudno powiedzieć	30	39	31	270

Tabela 11. Czy uważa Pan(i), że organ administracji rządowej (odpowiednie ministerstwo, urząd centralny) powinien nadzorować działalność samorządów zawodowych czy też nie? (%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	28	35	16	9	12	980
Płeć						
Mężczyźni	29	34	18	13	7	466
Kobiety	28	36	15	5	16	514
Wiek						
18-24 lat	23	44	22	4	6	153
25-34	24	41	17	9	9	174
35-44	27	40	19	9	5	171
45-54	32	31	16	14	8	195
55-64	30	27	11	14	17	121
65 lat i więcej	33	25	12	4	27	166
Miejsce zamieszkania						
Wieś	30	35	13	7	15	362
Miasto do 20 tys.	35	33	15	8	9	123
20-100 tys.	29	41	13	6	11	189
101-500 tys.	24	34	24	11	7	186
501 tys. i więcej mieszk.	21	30	21	18	10	120
Wykształcenie						
Podstawowe	30	36	9	4	21	284
Zasadnicze zawodowe	35	34	12	7	11	248
Średnie	26	34	23	10	6	341
Wyższe	15	33	24	21	6	107
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	10	35	29	17	8	73
Prac. umysł. niż. szczebla	28	32	25	11	4	80
Pracownicy fiz.- umysł.	25	32	30	12	2	87
Robotnicy wykwalifikowani	24	50	8	12	6	76
Robotnicy niewykwalifik.	42	37	12	6	3	33
Rolnicy	43	28	12	4	13	52
Pracujący na własny rach.	26	38	25	11	0	42
Bierni zawodowo						
Renciści	32	27	10	9	22	98
Emeryci	35	29	11	6	19	207
Uczniowie i studenci	22	48	23	4	3	79
Bezrobotni	28	41	9	10	13	115
Gospodynie domowe i inni	22	29	14	5	30	38
Stan cywilny						
Kawaler/panna	25	45	19	7	4	245
Zonaty/mężatka	30	32	17	11	11	583
Rozwiedziony(a)	34	32	10	11	13	39
Wdowiec/wdowa	26	26	12	4	32	112
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	28	38	12	8	15	112
300-399	38	33	12	7	10	78
400-599	27	46	12	7	8	192
600-800	28	29	21	8	14	150
Powyżej 800 zł	24	29	27	15	6	172
Ocena własnych war. mater.						
Złe	32	32	10	8	18	350
Średnie	30	37	16	8	8	395
Dobre	20	36	25	12	7	235
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	29	25	10	8	28	74
Raz w tygodniu	30	35	17	7	11	470
1-2 razy w miesiącu	32	41	11	8	8	152
Kilka razy w roku	25	39	18	12	7	196
W ogóle nie uczestniczy	20	25	23	16	17	86
Poglądy polityczne						
Lewica	39	27	15	13	5	138
Centrum	33	37	16	9	6	293
Prawica	24	36	22	10	8	279
Trudno powiedzieć	22	35	12	6	25	270